

ITV1 Milena Tomescu

Într-o societate în care se respectă drepturile omului și ale copilului, nu există loc pentru abuzuri sau violență împotriva acestora. În cadrul unei relații de familie, dreptul copilului să fie尊重at și să nu fie expusă la abuzuri sau violență este un principiu fundamental. În cadrul unei relații de familie, dreptul copilului să fie尊重at și să nu fie expusă la abuzuri sau violență este un principiu fundamental. În cadrul unei relații de familie, dreptul copilului să fie尊重at și să nu fie expusă la abuzuri sau violență este un principiu fundamental.

Capitolul I. Dreptul copilului la respectarea drepturilor omului și la protecția împotriva abuzurilor și a violenței

Dreptul copilului la relații de familie în jurisprudență CEDO și în dreptul intern

§3. Noțiuni de drept familial

§4. Noțiuni de viață familială în evoluție

Secțiunea a 3-a. Modul de analiză de către instanțe

nationale a determinării drepturilor omului și a drepturilor copilului în cadrul relației de familie în conformitate cu Convenția europeană a drepturilor omului

Secțiunea a 4-a. Analiza și interpretarea legii privind separarea și înșorirea măsurilor de separare a copilului de părinți săi (privind copilul și înțelegerile sale)

Ingride de către autorități (clasamentul în cadrul CEDO, interpretarea ei și acordul cu instanța și soluția ei)

§2. Lipsa resurselor financiare sau a condițiilor de locuință

§3. Debilitatea minoră a părinților

§4. Boala psihică de care avea afectat pe unul dintre părinți

Secțiunea a 5-a. Situații speciale (în cadrul CEDO) (privind relațiile de familie din cadrul căsătoriei părințească)

Studiu de caz: Cauza

Editura C.H. Beck

București 2016

Cuprins

Abrevieri	XI
Capitolul I. Dreptul copilului la relații de familie	
(cu părinții săi) în jurisprudență CEDO	1
Secțiunea 1. Probleme generale	1
Secțiunea a 2-a. Natura obligațiilor prevăzute de art. 8 din Convenția europeană a drepturilor omului.....	2
§1. Obligațiile negative ale autorităților	2
§2. Obligațiile pozitive ale autorităților	2
§3. Noțiunea de viață familială	3
§4. Noțiunea de viață familială în practica CEDO.....	4
Secțiunea a 3-a. Modul de analiză de către instanțele naționale a determinării unei încălcări a dispozițiilor Convenției europene a drepturilor omului	7
Secțiunea a 4-a. Sinteză a jurisprudenței CEDO în ceea ce privește disponerea măsurilor de separare a copilului de părinții săi [privire specială asupra luării copiilor în îngrijire de către autorități (plasamentul)]	10
§1. Riscul rămânerii în familia naturală ca urmare a abuzului.....	11
§2. Lipsa resurselor financiare sau a condițiilor de locuit.....	12
§3. Debilitatea mintală a părinților	13
§4. Boala psihică de care este afectat părintele (sau deficiențele psihologice majore manifestate de acesta).....	14
Secțiunea a 5-a. Sinteză a jurisprudenței CEDO în materia relațiilor de familie dintre părinți și copii (autoritatea părintească)	17
Studiu de caz: Cauza Ignaccolo-Zenide c. României	24
Capitolul II. Autoritatea părintească 27	
Secțiunea 1. Probleme generale	27
Secțiunea a 2-a. Principiile autorității părintești	28

Secțiunea a 3-a. Finalitatea exercitării autorității părintești.....	31
Secțiunea a 4-a. Interes social și interes individual	33
§1. Egalitatea părinților în exercitarea autorității părintești	33
§2. Durata autorității părintești	34
§3. Îndatorirea de respect.....	34
§4. Drepturile și îndatoririle părintești	34
4.1. Conținutul autorității părintești	34
4.2. Îndatoririle specifice	35
4.3. Probleme speciale în cazul cooperării cu autoritățile în cazul abuzului	37
4.4. Măsurile disciplinare	39
4.5. Drepturile părintelui minor	39
4.6. Religia copilului	40
4.7. Numele copilului.....	40
4.8. Numele copilului din afara căsătoriei.....	41
4.9. Supravegherea copilului.....	41
4.10. Relațiile sociale ale copilului	42
4.11. Înapoierea copilului de la alte persoane	44
4.12. Locuința copilului	45
4.13. Schimbarea locuinței copilului.....	46
4.14. Schimbarea felului învățăturii ori al pregăririi profesionale	46
Secțiunea a 5-a. Exercitarea autorității părintești	47
§1. Modul de exercitare a autorității părintești	47
§2. Exercitarea autorității părintești în caz de divorț	48
§3. Copilul din afara căsătoriei	48
§4. Învoiala părinților	49
§5. Neînțelegerile dintre părinți	49
§6. Exercitarea autorității părintești de către un singur părinte	49
§7. Egalitatea în drepturi a copiilor.....	50
§8. Obligația de întreținere	50
§9. Independența patrimonială.....	51
§10. Administrarea bunurilor copilului.....	51
Studiul de caz: Cauza Amanalachioai c. României.....	52

Capitolul IV. Adopția	73
Secțiunea 1. Considerații generale.....	73
Secțiunea a 2-a. Principiile adopției	75
Secțiunea a 3-a. Clasificarea condițiilor la încheierea adopției în condiții de fond și condiții de formă	76
Secțiunea a 4-a. Condițiile de fond ale adopției potrivit Codului civil	77
§1. Condiții cu privire la adoptator/adoptator	77
1.1. Adopția încheiată de o singură persoană.....	79
1.2. Diferența de vîrstă	81
1.3. Consimțământul adoptatorilor/adoptatorului	82
1.4. Capacitatea și starea de sănătate	82
1.5. Impedimente speciale introduse de Legea nr. 273/2004.....	83
1.6. Aptitudinea de a adopta.....	84
§2. Condiții privind pe adoptat	85
2.1. Interesul superior al copilului.....	85
2.2. Copilul poate fi adoptat numai până la dobândirea capacitatei depline de exercițiu.....	85
2.3. Consimțământul titularului responsabilităților părintești	86
2.4. Precizări privind consimțământul părinților.....	86
2.5. Consimțământul copilului	88
2.6. Situația copilului pentru care s-a instituit planul individualizat de protecție la o rudă până la gradul al patrulea	89
2.7. Inexistența unei adopții anterioare	89
§3. Condiții bilaterale (care privesc atât pe adoptat, cât și pe adoptator)	90
3.1. Diferența de vîrstă	90
3.2. Impedimentul rezultând din rudenie	90
3.3. Impedimentul rezultând din calitatea de soți sau foști soți	90
3.4. Diferența de vîrstă între adoptat și adoptator.....	91
3.5. Interzicerea adopției de către două persoane de același sex	91

Secțiunea a 5-a. Efectele adopției	91
§1. Data adopției	91
§2. Efectele asupra rudeniei	91
§3. Raporturile dintre adoptator și adoptat	92
§4. Decăderea adoptatorului din exercițiul drepturilor părintești	92
§5. Numele adoptatului	92
§6. Informațiile cu privire la adopție	93
§7. Încetarea adopției	93
§8. Desfacerea adopției	94
§9. Desfacerea adopției la cererea adoptatorului	94
§10. Desfacerea adopției la cererea adoptatului	95
§11. Anularea adopției	95
§12. Nulitatea absolută a adopției	95
§13. Efectele încetării adopției	96
Studiu de caz: Cauza Pini și Bertani și Manera și Atripaldi c. României	97
Capitolul V. Prevenirea separării copilului de părinții/unul din părinții săi	109
Secțiunea 1. Fundamentul prevenirii separării copilului de părinții/unul din părinții săi	109
Secțiunea a 2-a. Rolul planului de servicii în domeniul separării copilului de părinții săi	111
Secțiunea a 3-a. Rolul profesioniștilor în domeniul separării copilului de părinții/părintele său	113
Secțiunea a 4-a. Rolul autorităților locale în prevenirea separării copilului de părinții/părintele său	114
Capitolul VI. Protecția specială a copilului lipsit, tempor sau definitiv, de ocrotirea părinților săi.....	118
Secțiunea 1. Probleme generale	118
Secțiunea a 2-a. Situațiile în care pot fi dispuse măsurile de protecție specială	118
§1. Categoriile de măsuri de protecție specială	120
§2. Principiile protecției speciale a copilului lipsit de ocrotire părintească (luat în grija de către autorități) ...	120
Secțiunea a 3-a. Plasamentul	125

§1. Legătura dintre măsura plasamentului și dreptul la relații de familie dintre părinți și copii	127
§2. Competența în ceea ce privește stabilirea măsurii plasamentului	129
§3. Efectele dispunerii măsurii plasamentului	130
§4. Obligațiile pozitive ale autorităților în vederea prevenirii separării copilului de părinții săi	132
§5. Precizări terminologice privind motivele care pot sta la baza plasamentului și/sau a decăderii din drepturile părintești	133
§6. Dispoziții de ordin procedural în ceea ce privește separarea copilului de părinții săi.....	134
§7. Plasamentul în regim de urgență.....	135
7.1. Efectele dispunerii măsurii plasamentului în regim de urgență	136
7.2. Competența în ceea ce privește dispunerea măsurii plasamentului în regim de urgență.....	136
Secțiunea a 4-a. Supravegherea specializată.....	138
Studiu de caz: Jurisprudență națională.....	139
Bibliografie	143

Este deosebit de important să se respecte aspectul personal al fiecărui copil, deoarece este semnificativă cunoașterea sa învățătoare.

În orice caz, fie că sunt obligații pozitive impuse statelor contractante de Convenție, fie că le avem în vedere să asigurăm un nivel bun de protecție, să cele ale copilului să nu se supună de-

Capitolul I

Dreptul copilului la relații de familie cu părinții săi în jurisprudența CEDO

Potrivit art. 8 din Convenția europeană a drepturilor omului:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei ori protejarea drepturilor și libertăților altora”.

Secțiunea 1. Probleme generale

Art. 8 din Convenție dispune, în primul său paragraf, că orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului și a corespondenței sale.

Dar, mai departe, în al doilea paragraf al aceluiași text sunt prevăzute anumite condiții în care exercițiul drepturilor și libertăților poate fi supus unor restricții.

În ceea ce privește cazurile care privesc relațiile de familie dintre părinți și copii, în majoritatea cazurilor, aceste restricții își au fundamentalul în interesul superior al copilului.

Secțiunea a 2-a. Natura obligațiilor prevăzute de art. 8 din Convenția europeană a drepturilor omului

§1. Obligațiile negative ale autorităților

Simpla lectură a art. 8 conduce la o primă constatare: respectul dreptului la viață privată, la viață familială, respectul domiciliului unei persoane și al secretului corespondenței sale impun, în primul rând, obligații negative din partea autorităților statale, și anume de a nu face ceva de natură a stânjeni exercițiul lor de titularul cărora le sunt recunoscute.

În esență, consacrarea dreptului la respectarea vieții private și familiale urmărește apărarea individului împotriva oricărei ingeriințe arbitrară a puterii publice în exercitarea prerogativelor ce asigură însuși conținutul acestui drept, care a fost precizat în jurisprudența europeană¹.

§2. Obligațiile pozitive ale autorităților

Art. 8 impune statelor, pe lângă obligația negativă de a se abține de la ingerințe nejustificate în viața privată și de familie a persoanelor aflate sub jurisdicția lor, și anumite obligații pozitive. Acestea sunt menite, în viziunea Curții, să asigure respectarea drepturilor garantate prin art. 8 și în raporturile dintre persoane private, nu doar în raporturile dintre stat și resortanții săi, statele având obligația de a se dota cu un arsenal juridic adevarat și suficient creat cu scopul protejării dreptului la viață privată și de familie. Jurisprudența Curții în materie este relevantă sub acest

¹ C. Bîrsan, Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole. Vol. I. Drepturi și libertăți, Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 594-595.

aspect, iar creșterea calitativă și cantitativă a hotărârilor în materie este semnificativă¹.

În orice caz, fie că este vorba despre obligații pozitive impuse statelor contractante de art. 8 din Convenție, fie că le avem în vedere pe cele negative, sunt de reținut două idei: acestea trebuie să asigure realizare unui just echilibru între interesele individuale și cele ale societății, luate în ansamblul ei, pe de o parte; pe de altă parte, în ambele ipoteze, statele se bucură de o anumită marjă de apreciere în îndeplinirea acestor obligații, marjă care este supusă controlului Curții².

§3. Noțiunea de viață familială

Familia este importantă nu numai pentru societate, ci și pentru fiecare individ. Relațiile de familie asigură un refugiu în care fiecare găsește intimitate, solidaritate, stabilitate, puterea de a depăși eșecurile, bucurie și împlinire³. De aceea, dreptul la relații de familie este consacrat ca un drept fundamental al omului (art. 8 din Convenția europeană a drepturilor omului; Declarația Universală a Drepturilor Omului⁴; Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice; Convenția ONU din 1989 cu privire la drepturile copilului; art. 26⁵ alin. (1) din Constituția României⁶ etc.

¹ R. Chirilă, Convenția europeană a drepturilor omului. Comentarii și explicații, vol. II, Ed. C.H. Beck, București, 2007, p. 91.

² C. Bîrsan, op. cit., p. 597.

³ D. Fenouillet, Droit de la famille, Dalloz, Paris, 1997, p. 5.

⁴ Art. 12 din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

⁵ A se vedea și I. Muraru, E.S. Tănărescu (coord.), Constituția României. Comentariu pe articole, Ed. C.H. Beck, București, 2008, p. 245 și urm.

⁶ Conform art. 26 din Constituția României, republicată, autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată.